

УДК 291.11:299.18(477) (043.2)

Чернега С.В.

Національний авіаційний університет, Київ

ЕВОЛЮЦІЯ РЕЛІГІЙНИХ УЯВЛЕНЬ СЛОВ'ЯН-ПРАУКРАЇНЦІВ

Релігійні уявлення – це складне питання історії стародавнього людства, яке засноване на гіпотезах науковців. Релігії минулого містять у собі історичну цікавість і наповнені вічним та актуальним для даної епохи.

Релігійні уявлення слов'ян-праукраїнців еволюціонували так само, як і в інших давніх народів. Їхні вірування були тісно пов'язані з їх повсякденним життям, навколишнім світом, природою. Сили природи уподібнювались людям, набуваючи певних людських рис, так з'явилися поняття богів, янголів, демонів, мавок, русалок тощо. Поява цих уявлень мала велике значення для людства, зокрема вона підготувала людей до сприйняття поняття Всевишнього, єдиного Бога, тобто до єдинобожжя, монотеїзму. На слов'янських землях поняття єдиного Бога поширилося в першу чергу завдяки християнству. Тому досить часто політеїстичні вірування у європейській і слов'янській літературі називають дохристиянськими, поганськими або язичницькими.

Народні дохристиянські вірування чи язичництво – це величезний комплекс світоглядів, обрядів, що йдуть з глибин тисячоліть. За етимологічним словником української мови слово «язичництво» – це «віра племені людей, пов'язаних спільним звичаєм і походженням». З часом анімістичні, тотемістичні і магійні вірування еволюціонували у праукраїнців до культів і міфів. Основна особливість слов'янської дохристиянської релігії полягала у домінуванні в ній практики магії і культу над міфологією; практика була багатою і відзначалась суворим традиційним ритуалом, міфологія ж, навпаки, мала безсистемний, уривчастий характер. Народні маси, що досить довго зоставались чужими християнству, зберегли найбільш старовинні вірування, пов'язані з культом небесних світил, а все інше має пізніший і, очевидно, наносний характер.

Дослідження дохристиянських вірувань на Україні проводяться вже давно, але головним їх успіхом треба вважати те, що вони розвіяли чимало легенд і неправдивих тверджень про стару дохристиянську релігію, але зате дуже мало збагатили наші правдиві відомості про неї. Можна сказати, що ці досліді виявили, як мало ми знаємо про стару релігію і як обережно треба ставитись до відомостей про неї.

Науковий керівник: Черноног Р.А., к. філос. наук, доцент